

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 3. juni 2015 i sag nr. BS 3-548/2012:

Helle

mod

Forsikring

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag, der er anlagt den 18. april 2012, angår spørgsmålet, om sagsøgte, Forsikring, skal betale sagsøgeren, Helle, erstatning for behandlingsudgifter og erhvervsevnetab samt godtgørelse for svie og smerte og varigt mén i anledning af skader efter et trafikuheld.

Sagsøgerens påstand er, at sagsøgte skal betale sagsøgeren 556.273,14 kr. med procesrente af 1.241,45 kr. fra den 10. juni 2010, af 2.862,95 kr. fra den 21. maj 2010, af 2.247 kr. fra den 24. maj 2009, af 51.980 kr. fra den 8. juli 2011, af 111.453 kr. den 19. juni 2011 og af 386.448,74 kr. fra den 19. juni 2011.

Sagsøgte påstand er frifindelse, subsidiært betaling af et mindre beløb end påstået og med rente først fra sagens anlæg.

Oplysningerne i sagen

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 2.

Sagsøgeren var den 6. oktober 2008 udsat for et trafikuheld, hvorved hun pådrog sig en whiplash-læsion. Sagsøgte forsikringstager var ansvarlig for uheldet, og sagsøgte har anerkendt erstatningsansvaret i sagen.

Parterne er uenige om, hvorvidt der er årsagsforbindelse mellem den whiplash-læsion, sagsøgeren pådrog sig ved uheldet, og de skader, sagsøgeren har nedlagt påstand om erstatning og godtgørelse for. Parterne er også uenige om mén godtgørelses- og erhvervsevnetabsprocenten og opgørelsen af den årsløn, et muligt erhvervsevnetab skal beregnes på grundlag af.

Opgørelsen af sagsøgerens påstand fremgår af påstandsdokumentet. I beløbet indgår et erhvervsevnetab, der er beregnet som 25 % af ca. 2/3 af sagsøgerens påståede årsløn, samt en mén godtgørelse på 15 %.

Arbejdsskadestyrelsen har afgivet vejledende udtalelser i sagen af henholdsvis 19. maj 2011 (sagens bilag 8) og 26. marts 2015 (sagens bilag 57).

Retslægerådet har afgivet erklæringer i sagen af henholdsvis 9. juli 2013 og 19. juni 2014.

Sagsøgeren, Helle har forklaret, at hun gjorde sit indtog på arbejdsmarkedet som ung pige i huset fra hun var 16 til 18 år.

Hun var blevet moppet i skolen og havde også vanskeligheder derhjemme, fordi hendes far var voldelig. Hun fik som konsekvens vanskeligt ved det boglige. Hun var dødsensangst for at gå i gang med en uddannelse, fordi hun frygtede ikke at slå til. Dette har modvirket hendes karriere på arbejdsmarkedet. Hun har været heldig at få vikarjobs, som har holdt hende beskæftiget i lange perioder.

Efter at have været ung pige i huset, blev hun rengøringsassistent på et plejehjem og siden ansat i fiskeindustrien. Dette var på fuld tid. Siden var hun i nogle børnehaver på fuld tid. Hun fik derefter en datter i 1989. Hun kom tilbage og arbejdede i børnehaven efter endt barsel og var der i endnu nogen tid. Hun fødte i 1992 en søn, der døde. Hun fik endvidere et dødfødt barn i 1993. Hun blev gravid igen og fødte en søn i 1994. Efter barsel blev hun afløser i et fritidscenter, hvor hun indimellem måtte have suppleret lidt op fra fagforeningen, fordi de ikke kunne tilbyde hende fuld tid. Hun blev vikar på et plejehjem, hvor hun havde fuldtidsarbejde. Hun gik derefter i gang med sosu-uddannelsen, men fik en virus på balancenerven og opgav studiet. Dette var omkring 1998 og samtidig med, at hun og faderen til de to børn gik fra hinanden. Hun fik på dette tidspunkt for første gang nogle psykiske nedture. Hun kom fra plejehjemmet tilbage til arbejdet i fritidscenteret. Nogle gange havde hun arbejde på fuld tid, og nogle gange måtte hun have suppleret op med dagpenge. Hun gjorde alt, hvad hun kunne, for at finde arbejde. I 2001 fik hun et godt fuldtidsjob på Århus Havn og købte andelsbolig, men på grund af 11. september 2001, blev hun fyret, fordi man i stedet antog et professionelt vagtselskab til at løse den opgave som "runner", hun havde haft. Hun fik et job som kantinemedhjælper straks efter, også på fuld tid. Dette var omkring 2002. Ansættelsen ophørte på grund af sammenlægninger. Fra 2002 til 2004 var hun igen klubmedarbejder i fritidscenteret. Fra 2003 havde hun rengøring ved siden af. Derfor var hun i lange perioder også oppe på fuld tid i dette tidsrum. Hun fik sin yngste datter i 2004. Da barnet var 10 måneder gammel, blev hun dagplejemor. Hun havde mødt en ny mand i 2002, som var far til datteren, der blev født i 2004. Han havde mistet sin kone og var alene med to piger på 9 og 4,5 år. Hun giftede sig med ham. Ægteskabet var problematisk på grund af sorg efter den tidligere kones dødsfald og børnenes problemer i det hele taget. Det var et kæmpejob at have 5 børn. Hendes mand gik ned med depression, hvor han slet ikke kunne noget. Dette var i 2005 - 2007. Han flyttede for sig selv i 2007, hvor hun netop var startet på frisøruddannelsen, som hun måtte opgive, fordi hun var

for meget hjemmefra. Hendes mand flyttede senere hjem igen i 2008. Det var også i 2008, at hun kom i jobprøvning i en tøjbutik. Hun mener, at hun arbejdede mere end 25 timer om ugen under jobprøvningen.

Da trafikuheldet skete den 6. oktober 2008, boede hun og hendes mand sammen. Hun havde rigtig mange smerter efter uheldet, og manden fik antidepressiver. Hun fik også medicin mod stress eller angst. Uheldet gjorde bestemt ikke deres forhold bedre. De var i parterapi og fik gode redskaber at arbejde med, som også inddrog børnene, men hendes mand var vanskelig at fastholde i forløbet. Dette gav mange konflikter, hvilket betød at hun måtte tage mere og mere over. Dette anerkendte kommunen, og de bevilgede hende flexjob på 25 - 30 timer i slutningen af oktober 2008. I december 2008 flyttede hendes mand igen for sig selv.

Hun skulle sælge huset og finde noget andet at bo i. Hun kunne ikke arbejde på grund af de personlige problemer og tanker om selvmord. Hun fik hjælp hos psykolog Solveig Sørensen, som har hjulpet hende meget.

Hun var i arbejdsprøvning i Arbejdsmarkedscenter Nord i februar - marts 2010. Hun valgte at arbejde i køkken og skulle lave salater og betjene kassen. Det var rigtig svært for hende, fordi hun havde rigtig mange smerter. Hun bed det i sig, fordi hun syntes, at det var flovt at melde fra efter 1 - 2 timer pr. dag. Der var flere dage, hvor de sagde til hende, at hun skulle gå hjem, fordi hun havde det så dårligt. De sagde til hende, at hun skulle lære at sige fra, og at det var meningen med arbejdsprøvningen.

Hun kom på grund af sine fysiske begrænsninger ikke til at arbejde igen efter arbejdsprøvningen. Hun fik det bedre psykisk på grund af psykologens indsats.

Hun mener selv, at hendes psykiske problemer kunne have været afhjulpet, hvis hun tidligere havde fået de redskaber, psykologen har givet hende. Der har nok mere været tale om indre kaos end depression.

Hun fik straks ved færdselsuheldet den 6. oktober 2006 meget ondt i nakken og hovedet. Hun havde slået baghovedet hårdt mod nakkestøtten. Hun havde vredet kroppen ved sammenstødet for at lægge armen beskyttende over den lille dreng, hun havde i en barnestol på passagersædet. Hun så sol, måne og stjerner. Hun havde ingen kræfter i armene bagefter og var meget chokeret. Hun kom med ambulancen, fastspændt på en bære. Hun var indlagt til dagen efter. Hun kunne intet løfte i nogle dage derefter. Hun havde blå mærker fra selen på skulderen og nederst på maven. Hun havde voldsomme nakkesmerter, som gik om bag ørerne og ud i højre arm og ud i fingrene. Senere gik det over til, at hun havde ondt i nakken lige så snart, hun havde lavet noget, hvor hun havde bøjet eller drejet nakken. Hun kunne ikke støvsuge eller lignende uden at måtte hen at ligge. Siden blev det koncentreret meget til daglig hovedpine og ondt i nakken. Alt afhængig af, hvad hun lavede, blev udstrålin-

gen til armen værre. Nogle dage var ok, men hvis hun støvsugede eller andet fysisk, gjorde det ondt. Hen over tid blev det mere stabilt, sådan at hun havde daglig hovedpine, men at nogle dage var tålelige. Hun fik behandling ved kiropraktor, som hjalp. Dette var fra 28. oktober 2008. Hun fik rigtig mange behandlinger og gik også til behandling på hospitalet i form af fysioterapi. Behandlingerne hjalp, fordi der blev løsnet op. Der var tale om kort-varige forbedringer, som måtte følges op af nye behandlinger. Dette fortsatte i over et halvt år. Så prøvede hun nogle andre behandlinger. Hun går stadig til behandling, og der er stadig de nævnte udsving i hendes tilstand. I øjeblikket får hun en del akupunktur. Hun har også prøvet kranio sakral terapi. Det giver kortvarige lindringer, men ingen varig forbedring. Hun kan stadig ikke støvsuge eller slå græs m.v. uden at betale prisen dagen efter.

Arbejdsprøvningen i tøjbutikken strakte sig ifølge hendes kalender fra 25. juni 2008. Hun gik efter en uge på ferie i 3 uger. Hun kom tilbage i uge 28 og havde 32 timer. Hun holdt ferie uge 29 og 30. Hun kom tilbage i uge 31 og mødte kl. 8.30 - 17.30 alle dage, bortset fra en dag, hvor det var fra kl. 13 - 18. I uge 32 havde hun 27 timer. I uge 33 havde hun 24,5 timer. I uge 34 havde hun kun 22 timer. I uge 35 havde hun 24 timer. I uge 36 var hun der fra kl. 13 - 17.30 i to dage og fra 9.30 - 17.30 en dag, havde fri en dag og mødte fra kl. 13 - 17 fredag og fra kl. 10 - 13 lørdag. Hun stoppede i uge 37.

Det er rigtigt, at hun havde et såkaldt thoracalt facetsyndrom den 18. april 2002, hvor hun vågnede en nat og havde trykken i brystet. Hun kom til vagtlægen, som trykkede hende på brystet, hvorefter hun fik det bedre. Mere var der ikke i det.

Det skal også nok passe, at hun har haft ømhed i nakken på et tidspunkt. Hun kan huske, at hun engang fik hold i nakken i forbindelse med, at hun havde skrællet en masse kartofler eller æbler eller lignende. Dette gik over igen. Måske fik hun nogle behandlinger ved fysioterapeut herfor. Hun mener ikke, at hun tidligere har haft problemer med nakken, som har sammenhæng med det, der skete hende ved trafikuheldet i oktober 2008.

Den løn, på 213.000 kr., som hun tjente i 2005, var i forbindelse med hendes fastansættelse som dagplejer. Hun holdt op som dagplejer, fordi hendes mand syntes, at det fyldte for meget, når han efter at være mødt meget tidligt kom fra arbejde kl. 13.30. Desuden smittede børnene i dagplejen ofte hende selv og hendes børn med de mange infektioner, de bragte med sig. Lægen spurgte hende på grund af dette, om hun ikke skulle prøve at finde et nyt job.

I arbejdsprøvningen ved Arbejdsmarkedscenter Nord i 2010 var det meningen, at hun skulle arbejde fra kl. 9 - 14, men sådan blev det ikke. Hun var på grund af smerter kun i stand til at arbejde 1 ½ til 2 timer pr. dag. Måske har hun nogle dage strukket det til 3 timer, fordi hun syntes, at det var flovt.

Parternes synspunkter

Sagsøgeren har procederet sagen i overensstemmelse med sit påstandsdokument, hvoraf det fremgår:

"Til støtte for den nedlagte påstand gøres det gældende, at sagsøgte som lovpligtig ansvarsforsikringsselskab for skadevolder er forpligtet til at betale sagsøger godtgørelse og erstatning i overensstemmelse med påstanden for det økonomiske tab og de varige følger, sagsøger har efter færdselsulykken den 6. oktober 2008.

Det gøres gældende, at sagsøger har krav på dækning af behandling samt udgifter til medicin, jf. Erstatningsansvarslovens § 1, som er afholdt inden fastsættelse af sagsøgers mén.

Det gøres endvidere gældende, at sagsøger har krav på yderligere godtgørelse for svie og smerte, jf. Erstatningsansvarslovens § 3, idet sagsøger har godtgjort, at sagsøger har været syg og under relevant behandling i en periode, der berettiger til godtgørelse op til lovens maksimum.

Arbejdsskadestyrelsen besidder en særlig ekspertise og kompetence til at vurdere méngrad og erhvervsevnetab i henhold til Erstatningsansvarsloven, og Arbejdsskadestyrelsen har i forbindelse med deres vurdering af denne sag i udtalelser af henholdsvis 19. maj 2011 og 26. marts 2015 i henhold til Erstatningsansvarslovens § 10 haft sagen forelagt for Arbejdsskadestyrelsens neurologiske specialkonsulenter, som har vurderet, at der er juridisk årsagssammenhæng i henhold til Erstatningsansvarsloven.

Retslægerådet foretager ikke vurdering af spørgsmålet om årsagssammenhæng i henhold til de erstatningsretlige regler, idet Retslægerådet ikke er uddannet hertil eller har kompetence hertil.

Vurderingen af erstatningsretlig årsagssammenhæng foretages således af Arbejdsskadestyrelsen og Arbejdsskadestyrelsens specialkonsulenter, og den endelige prøvelse henhører under domstolene.

Retslægerådet foretager derimod et videnskabeligt skøn, der ikke kan sammenlignes med den juridiske årsagsrelation. Retslægerådets udtalelser i sagen bekræfter, at der er den fornødne juridiske årsagsrelation mellem færdselsulykken den 6. oktober 2008 og sagsøgers efterfølgende nakkegener.

Det fremgår således af Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 1 og 2, at sagsøger efter trafikulykken den 6. oktober 2008 havde vedvarende klager over nakkesmerter. Retslægerådet bekræfter i den sammenhæng, at sagsøger forud herfor alene havde enkeltstående tilfælde med ryg- og nakkesmerter, samt at disse ikke er beskrevet som vedvarende gener eller symptomer på ulykkestidspunktet.

Retslægerådet bekræfter endvidere i spørgsmål 3, at sagsøger i forbindelse med færdselsulykken den 6. oktober 2008 pådrog sig en nakke

distorsion med nakkesmerter efter trafikulykken.

Retslægerådet bekræfter i den forbindelse, at disse nakkesmerter er langvarige.

Retslægerådets bekræfter endvidere i spørgsmål 4, at det taler for årsagssammenhæng, at sagsøger forud for aktuelle ulykke ikke havde forudbestående gener fra nakken og hovedet.

Retslægerådet bekræfter endvidere i spørgsmål 7, at der er en tidsmæssig sammenhæng mellem færdselsulykken den 6. oktober 2008 og sagsøgers efterfølgende vedvarende klager over nakkesmerter.

Retslægerådet har i spørgsmål G blot opremset, hvilke gener sagsøger havde forud for færdselsulykken den 6. oktober 2008, som ikke var vedvarende gener eller symptomangivende på ulykkestidspunktet, hvilket Retslægerådet samtidig har bekræftet ved besvarelsen af spørgsmål 1 og 2.

I Retslægerådets besvarelse af spørgsmål N er det tillige bekræftet, at der er sammenhæng mellem sagsøgers vedvarende nakkegener og færdselsulykken den 6. oktober 2008.

I forhold til sagsøgers psykiske tilstand kan det lægges til grund efter Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 18, at sagsøger fra oktober 2013 ikke har klaget over eller frembrudt tegn på depression, samt at sagsøger det sidste år ikke har været i behandling med antidepressiv medicin.

Retslægerådet anfører herefter, at dette kunne tyde på, at sagsøgers psykiske tilstand er blevet forbedret.

Sagsøger skal i den sammenhæng bemærke, at de nye oplysninger om sagsøgers psykologiske tilstand er indgået i Arbejdsskadestyrelsens udtalelse af 26. marts 2015.

Arbejdsskadestyrelsen var således i udtalelsen af 26. marts 2015 opmærksom på sagsøgers psykiske tilstand i forbindelse med fastsættelsen af sagsøgers erhvervsevne som følge af færdselsulykken den 6. oktober 2008.

Sagsøger skal i den sammenhæng henvise til bilag 58, hvor Arbejdsskadestyrelsens speciallægekonsulent vurderer, at Retslægerådets udtalelse i sagen falder i god tråd med den tidligere foretagne vurdering af Arbejdsskadestyrelsen.

Lægekonsulenten vurderer således, at der var lidt forudbestående fra sagsøgers nakke i september 2006, men intet i perioden herefter, og dermed skal der ikke foretages et fradrag i forhold til fastsættelsen af mén.

Lægekonsulentens vurderer endvidere, at han ikke er enig i sagsøgtens vurdering af, at de varige fysiske gener skyldes forudbestående psykiske problemer.

Retslægerådets udtalelser kan derfor på ingen måde anvendes til at tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens vurdering af 26. marts 2015.

Retslægerådet har i sine udtalelser bekræftet, at sagsøger som følge af færdselsulykken den 6. oktober 2008 har pådraget sig en forvridning af halshvirvelsøjlen og var udsat for en relevant skadesmekanisme, som har medført varige nakkegener.

Retslægerådet har endvidere bekræftet, at der ikke er relevante forudbestående fysiske lidelser hos sagsøger forud for færdselsulykken den 6. oktober 2008, og at der i øvrigt heller ikke foreligger konkurrerende skadesårsager i forhold til de gener, sagsøger pådrog sig efter færdselsulykken den 6. oktober 2008.

Det gøres gældende, at sagsøgte bærer bevisbyrden for, at sagsøgers forudbestående psykiske problemer, uafhængigt ulykken, ville have reduceret sagsøgers erhvervsevne i en sådan grad, at sagsøger under alle omstændigheder var tilkendt førtidspension, og således ikke ville kunne have bestridt indtægtsgivende arbejde bl.a. i form af et fleksjob.

Endvidere gøres det gældende, at sagsøgte i øvrigt bærer bevisbyrden for, at der består det efter fast retspraksis fornødne sikre grundlag for, at retten kan tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens udtalelser.

Desuden gøres det gældende, at sagsøgte ikke har løftet denne bevisbyrde, idet Arbejdsskadestyrelsen særligt har taget fuld højde for sagsøgers forudbestående psykiske problemer, herunder sagsøgers tilknytning til arbejdsmarkedet forud for ulykken.

Derudover gøres det gældende, at det som vurderet af Arbejdsskadestyrelsen i udtalelsen af 26. marts 2015 (bilag 57), for så vidt angår sagsøgers erhvervsevne efter færdselsulykken den 6. oktober 2008 kan lægges til grund, at sagsøger på baggrund af blandt andet arbejdsprøvningsresultatet forud for ulykken havde en erhvervsevne, der kunne udnyttes svarende til minimum 25 timer ugentligt.

Sagsøger fik på grund af denne arbejdsprøvning efterfølgende bevilget et fleksjob på 25 timer pr. uge. På selve ulykkestidspunktet kan det herefter lægges til grund, at sagsøgers erhvervsevne var nedsat, idet sagsøger ikke kunne klare en fuldtidsstilling på 37 timer pr. uge, men alene minimum 25 timer ugentligt.

Arbejdsskadestyrelsen vurderer herefter, at sagsøgers erhvervsevne efter færdselsulykken den 6. oktober 2008 yderligere blev forringet, idet sagsøger samlet set efter færdselsulykken med de samlede gener, sagsø-

ger derved havde, alene var i stand til at arbejde 12,5 time om ugen.

Arbejdsskadestyrelsen vurderer på den baggrund, at sagsøger efter færdselsulykken den 6. oktober 2008 yderligere har fået forringet sin erhvervsevne i forhold til den i forvejen nedsatte erhvervsevne. Arbejdsskadestyrelsen kommer således frem til, at sagsøgers erhvervsevne efter færdselsulykken den 6. oktober 2008 yderligere er blevet nedsat med skønsmæssigt 1/3 til 1/2.

I forbindelse med udmåling af sagsøgers erhvervsevne efter færdselsulykken den 6. oktober 2008 bliver der endvidere foretaget et fradrag, idet Arbejdsskadestyrelsen ikke finder, at sagsøgers lænderygggener opstået efter færdselsulykken har årsagssammenhæng med færdselsulykken. Arbejdsskadestyrelsen når herefter frem til, at sagsøger som følge af færdselsulykken den 6. oktober 2008 yderligere har fået nedsat sin erhvervsevne med 25 % set i forhold til den erhvervsevne, som sagsøger havde på ulykkestidspunktet.

Det gøres også gældende, at sagsøgers årsløn må fastsættes i medfør af Erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2.

Det gøres gældende, at årslønnen skønsmæssigt kan fastsættes med afsæt i indtægtsåret fra 2005, idet det giver et retvisende billede af sagsøgers årslønsindtægt.

Det fremgår af Arbejdsskadestyrelsens udtalelse af 19. maj 2011 (bilag 8) på side 3, at sagsøgers seneste fulde årsløn forud for færdselsulykken er fra 2005, hvor sagsøger havde en årsløn på kr. 213.000,00 samt udbetalt dagpenge på i alt kr. 23.000,00, i alt en samlet årsløn i 2005-niveau på kr. 236.000,00. Dertil kommer sagsøgers tidligere arbejdsgivers og sagsøgers egen pensionsindbetalinger, som ikke er medregnet i opgørelsen af sagsøgers årsløn på side 3 i den vejledende udtalelse af 19. maj 2011.

Sammenholdes dette med, at sagsøger, såfremt færdselsulykken den 6. oktober 2008 ikke var sket, ville have kunnet varetage et fleksjob på 25 timer med en månedsløn på ca. kr. 20.000,00, ville sagsøger have haft en årsløn på kr. 240.000,00.

Sagsøger er enig i, at sagsøgers erhvervsevne på ulykkestidspunktet var nedsat. Sagsøger har derfor ved beregning af erhvervsevnetabet reduceret sagsøgers årsløn fra kr. 262.990,04 svarende til en arbejdsuge på 37 timer (opreguleret til 2011-niveau) til kr. 177.695,97, da det svarer til, at sagsøger, såfremt færdselsulykken den 6. oktober 2008 ikke var sket, ville have haft en årsløn herpå, når der tages udgangspunkt i en arbejdsuge på 25 timer.

Det gøres endvidere gældende, at sagsøger i øvrigt er påført varige fysiske gener efter ulykken, der kan begrunde udmålingen af et varigt mén svarende 15 %, jf. således Arbejdsskadestyrelsens udtalelser.

Det gøres gældende, at sagsøgte for så vidt angår udmålingen af det varige mén på tilsvarende vis ikke har tilvejebragt det fornødne sikre grundlag for, at retten kan tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens vurdering af méngraden.

Det gøres gældende, at samtlige lægelige akter i sagen taler for, at sagsøger er påført varige fysiske gener efter færdselsulykken den 6. oktober 2008.

Endvidere gøres det gældende, at sagsøger var udsat for et traume og en skadesmekanisme, der har den fornødne egnethed til at påføre varige fysiske gener.

Det gøres derfor samlet gældende, at Arbejdsskadestyrelsen har foretaget en grundig prøvelse af alle sagens lægelige og erhvervsmæssige sagsakter, herunder tillagt Retslægerådets udtalelser betydning, og at Retslægerådets udtalelser derfor ikke er det fornødne sikre grundlag til at tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens vurderinger, jf. principperne i bl.a. U2011.2046H, U2009.950U, U2005.3276H, U2005.1594H og U1996.1334H.

Det gøres gældende, at Arbejdsskadestyrelsens udtalelse i øvrigt hviler på et fuldstændigt oplysningsgrundlag.

Da Retslægerådets udtalelser ikke udgør det fornødne sikre grundlag til at tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens erstatningsretlige vurdering, har sagsøgte samlet set ikke løftet bevisbyrden for, at Arbejdsskadestyrelsens vurderinger af sagsøgers varige mén og endelige erhvervsevnetab kan tilsidesættes, og retten bør derfor tilkende sagsøger godtgørelse og erstatning i overensstemmelse med den nedlagte påstand."

Sagsøgte har procederet sagen i overensstemmelse med sit påstandsdokument, hvoraf det fremgår:

"Det bestrides, at påvirkninger i forbindelse med trafikuheldet den 6. oktober 2008 har påført sagsøger gener i et omfang, der berettiger til méngodtgørelse eller som har eller har været egnet til at påvirke hendes i forvejen meget begrænsede arbejdssevne i et relevant omfang.

Sagsøger havde før uheldet en sporadisk og ustabil tilknytning til arbejdsmarkedet på grund af forudbestående fysiske og psykiske gener samt sociale omstændigheder.

Det fremgår således af sagen bilag 3 (s. 5 á 20), at sagsøger i stort set hele sit voksne liv har haft tilbagevendende sygemeldinger som følge af både fysiske årsager (bl.a. rygsmerter) og psykiske årsager i form af stressperioder og gentagne depressioner, ligesom det samme sted fremgår, at sagsøger i perioder mellem sygemeldingerne de facto ikke har stået mere til rådighed for det ordinære arbejdsmarked end hun har

gjort under sygemeldingerne.

Hertil kommer, at det af samme bilag (sidste side) fremgår, at sagsøger umiddelbart forud for aktuelle færdselsuheld har fået foretaget en vurdering af lægekonsulent Michael Jensen den 1.10.2008, hvoraf det sammenfattende fremgår, at det efter lægekonsulentens opfattelse er dokumenteret, at sagsøger heller ikke på daværende tidspunkt varigt ville være i stand til at forsørge sig selv på almindelige arbejdsvilkår.

Udover nævnte forhold havde sagsøger også forud for aktuelle færdselsuheld kognitive gener, angiveligt forårsaget af nedsat søvn med henvisning til dels en arbejdsskade i 2001, dels til lidelsen "restless legs", ligesom sagsøger forud for aktuelle færdselsuheld havde højresidige thorakale rygsmerter med udstråling til højre skulderled samt højresidige lændesmerter med udstråling til lyske og bagside af lår.

Denne massive sygdomshistorik forud for aktuelle færdselsuheld er ligeledes dokumenteret ved de foreliggende to udtalelser fra Retslægerådet i sagen af henholdsvis 9. juli 2013 og 19. juni 2014.

Der henvises således til Retslægerådets indledende bemærkninger i udtalelsen af 9. juli 2013, hvori sagsøgers psykiske helbredsforhold er nærmere beskrevet. Hertil kommer, at det navnlig med Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 9 kan lægges til grund at færdselsuheldet ikke har haft indflydelse på sagsøgers psykiske tilstand, og at heller ikke disse gener således har relationer til uheldet.

Retslægerådet har ligeledes ved besvarelsen af spørgsmål 1 og 2 anført, at sagsøger forud for færdselsuheldet den 6. oktober 2008 har haft enkeltstående tilfælde af ryg- og nakkesmerter, hvilket ligeledes gentages og underbygges i Retslægerådets besvarelse af spørgsmålene G og N.

Det bestrides således, at sagsøger har dokumenteret årsagssammenhæng mellem færdselsuheldet den 6. oktober 2008 og de smerter og gener, som sagsøger angiver til støtte for sit erstatningskrav i form af smerter/indskrænkninger i nakken, symptomer til højre arm og fingre, kognitive gener samt lænderygsmerter.

I forlængelse heraf bestrides det, at Retslægerådet ikke foretager en vurdering af spørgsmål om årsagssammenhæng i henhold til de erstatningsretlige regler. Det er gentagne gange i retspraksis fastslået, at Retslægerådet er den kompetente myndighed til at udtale sig om spørgsmål om årsagssammenhæng i sager om personskadeerstatning, og at Arbejdsskadestyrelsens eventuelle modsatrettede opfattelse af sådanne spørgsmål uden betydning for domstolenes vurdering. Der henvises blandt andet til præmisserne i Vestre Landsrets dom af 1. juli 2004, der er optrykt i FED2004.1557V.

Sammenfattende gøres det således gældende at der med Retslægerådets udtalelser og oplysningerne om sagsøgers yderst begrænsede tilknyt-

ning til arbejdsmarkedet også forud for færdselsuheldet er tilvejebragt et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens vurdering.

For så vidt angår Arbejdsskadestyrelsens seneste vurdering (bilag 57) bestrides det, at sagsøger har dokumenteret kravet på erstatning for erhvervsevnetab på 25 % som opgjort i sagsøgers kravopgørelse i sagens bilag 9.

Det fremgår således af styrelsens udtalelse af 26. marts 2015, at det er styrelsens vurdering, at erhvervsevnetabet alene udgør 25 % af den i forvejen nedsatte erhvervsevne. Sagsøgers i forvejen nedsatte erhvervsevne er ikke nærmere beskrevet i styrelsens udtalelse. Det gøres gældende, at sagsøgers erhvervsevne forud for aktuelle færdselsuheld var nedsat med cirka 1/3-1/2. Det fremgår således af styrelsens vurdering, at sagsøger forud for aktuelle færdselsuheld under et afklaringsforløb i en børnetøjsbutik var i stand til at arbejde cirka 20 - 25 timer om ugen svarende til en erhvervsevne i størrelsesordenen 1/2 -2/3. Det er således denne nedsatte erhvervsevne, som styrelsen har vurderet er skønsmæssigt nedsat med 25 %, hvilket understøtter, at det erhvervsevnetab, styrelsen relaterer til aktuelle færdselsuheld ikke andrager 15 % eller mere. Det gøres i den forbindelse gældende, at usikkerhed med fastlæggelse af et præcist erhvervsevnetab bør komme sagsøger til bevismæssigt til skade, da sagsøger har bevisbyrden for, at et evt. erhvervsevne tab overstiger 15 %, jf. erstatningsansvarslovens § 5, stk. 3.

Det bestrides desuden, at sagsøgers årsløn kan opgøres til kr. 262.990,04, jf. sagsøgers beregning i bilag 9. I henhold til erstatningsansvarslovens § 7, stk. 1 skal sagsøgers årsløn opgøres til den samlede erhvervsindtægt i det år, der går forud for datoen for skadens indtræden, det vil sige året forud for 6. oktober 2008. Som anført, er der ikke i denne sag holdepunkter for at fastslå, at sagsøger forud for færdselsuheldet den 6. oktober 2008 havde en erhvervsevne, der ville kunne indbringe erhvervsindtægter på det ordinære arbejdsmarked, idet det samtidig bemærkes, at det fleksjobtilskud, som sagsøger har modtaget i perioden forud for færdselsuheldet den 6. oktober 2008, ikke vil kunne indregnes i en årsløn, hvilket bl.a. er fastslået ved Højesterets dom af 30. oktober 2002, der er optrykt i U.2003.162H."

Rettens begrundelse og afgørelse

Sagsøgeren har gjort gældende, at det ved Arbejdsskadestyrelsens udtalelser i sagen er godtgjort, at der er årsagssammenhæng mellem færdselsuheldet den 6. oktober 2008, og de skader, sagsøgeren påstår erstatning og godtgørelse for under nærværende sag, herunder for så vidt angår et varligt mén på 15 % og et erhvervsevnetab som opgjort ved påstanden.

Det fremgår af udtalelserne, at Arbejdsskadestyrelsen ved opgørelsen af méngraden og erhvervsevnetabet har lagt til grund, at sagsøgeren ved færd-

selsuheldet blev pådraget følgende skader: middelsvære daglige smerter i nakken, middelsvær/svær bevægeindskrænkning i nakken, symptomer til højre arm og fingre samt kognitive gener.

Retten finder det på baggrund af Retslægerådets erklæringer godtgjort, at der er årsagssammenhæng mellem færdselsuheldet den 6. oktober 2008 og sagsøgerens nakkegener. Derimod er der ikke efter Retslægerådets erklæringer grundlag for at antage, at de kognitive gener med en relevant grad af sand-synlighed kan henføres til færdselsuheldet. Det samme gælder symptomerne til højre arm og fingre, der slet ikke er omtalt i Retslægerådets erklæring.

Retten finder herefter ikke, at sagsøgeren har løftet sin bevisbyrde for, at der er årsagssammenhæng mellem uheldet den 6. oktober 2008 og de helbredsmæssige gener, som ligger til grund for Arbejdsskadestyrelsens fastsættelse af méngraden og erhvervsevnetabet.

Da det, som sagen er ført, ikke er godtgjort, at der i øvrigt er årsagsforbindelse mellem nogen del af de krav, sagsøgeren har rejst, og færdselsuheldet den 6. oktober 2008, tages sagsøgtens frifindelsespåstand til følge.

I sagsomkostninger skal sagsøgeren betale 90.000 kr. til sagsøgte som et rimeligt beløb, inklusive moms, til dækning af udgiften til advokatbistand. Retten har lagt vægt på sagens værdi, omfang og udfald, herunder at sagen har verseret i ca. 3 år og har været forelagt Retslægerådet 2 gange, ligesom hovedforhandlingen har haft en varighed af 1 retsdag.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte, _____ Forsikring _____, frifindes.

I sagsomkostninger skal sagsøgte, Helle _____ inden 14 dage betale 90.000 kr. til _____ Forsikring _____.

Tine Rud
dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Randers, den 3. juni 2015.

Ditte Kirstine Schneider, kontorfuldmægtig